

Eva Carlsson är forskare vid Lindesbergs Lasarett med inriktning på ätandet. Foto: Hans Andersson

Var god svälj! Banbrytande forskning vid Lindesbergs Lasarett

Publicerad: 18 juni 2014

Författare: Hans Andersson

Lindesbergs Lasarett och utvecklingschefen där Eva Carlsson är med och delar på nästan två miljoner kronor från Familjen Kamprads stiftelse. Pengarna används i ett forskningsprojekt som ska söka lindra eller få bukt med framförallt äldres svårigheter att äta och att sköta sin munhälsa. Projektet har visat att det går att förbättra förmågan att svälja och äta genom sväljträning. En grupp som bor på Grönbodahemmet i Storå är med i studien.- Vi hoppas att vår forskning leder till att äldre äter bättre och sköter sina tänder och sin munhälsa bättre, säger Eva Carlsson. Det är inte alltid som personal uppmärksammar hur det står till med munhälsan. Det är väldigt olika - en del har en bra munhälsa, medan för andra kan det vara miserabelt.

Det är Högskolan i Dalarna som fått 1,7 miljoner kr för projektet "Aspekter av ätande, munhälsa, sväljning och vårdkvalitet bland äldre som vårdas på korttidsboende". Forskningen bedrivs i samarbete med bl a Lindesbergs Lasarett. Just de här pengarna ska användas för att anställa en doktorand, som under några år framåt ska studera projektet och de effekter som kan noteras för de äldre som deltar. Nu har man data om runt 300 personer i flera olika län. Datainsamlingen avslutas i höst.

- Det här samarbetet mellan de fem som ingår i forskargruppen har växt fram under några år, säger Eva Carlsson. Jag forskade om ätandet för patienter som drabbats av stroke, medan de som har tandvård specialitet tittade på munhälsan.

Förutom Eva Carlsson - som är sjuksköterska med en doktorsexamen i vårdvetenskap med inriktning på ätande och nutrition - ingår bl a en tandhygienist i Örebro och en forskare vid högskolan i Dalarna. Det brukar kallas tvärprofessionellt och Eva Carlsson är koordinator. Tandläkaren Mary Hägg i Hudiksvall kom med i den här forskargruppen, eftersom hon hade utarbetat en metod för att hjälpa stroke-drabbade som har svårt att svälja - de får hjälp att öva upp den förmågan med ett hjälpmedel i plast som sätts in mellan läpparna.

- Hon visade på bra resultat och frågan är om det gäller också för andra patientgrupper, säger Eva Carlsson.

Den här munskärmen i plast har ett litet handtag som när det dras utåt mot läpparna, hjälper hjärnan att samordna de olika mekanismer som ska till för att man ska kunna svälja. (148 olika muskler i mun, svalg och matstrupe gör att man sväljer!)

Eva Carlsson säger att forskargruppen är förhoppningsfull om att kunna utveckla den här metoden och att vårdpersonal kan utbildas. Forskarna började förra hösten att studera pensionärer på 20 korttidsboenden i Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs och Örebro län. Sex av boendena finns i Örebro län och Grönbodahemmet är ett av dem.

En grupp äter som vanligt och en annan grupp med hjälp den här nya träningsmetoden. De som ingår i studien vägs, får sin munhälsa kontrollerad, hur det är med förmågan att svälja och hur de själva upplever ätandet och vårdens kvalitet.

Man vet att det är vanligt att de sjuka äldre som bor länge i s k särskilda boenden har svårt att äta och har en nedsatt munhälsa. Den här forskningen riktar in sig på personer som bor i s k korttidsboende.

- De här vet man väldigt litet om, eftersom de finns i vården kort tid. Vilka är de, vart tar de vägen efter vården. Det är inte beskrivet av Socialstyrelsen eller Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, säger Eva Carlsson.

Källa: LindeNytt.com

<https://lindenytt.com/nyheter/var-god-svalj-banbrytande-forskning-vid-lindesbergs-lasarett/>